

УДК 339.727.22:339.9

Гожик М. С.*mgozhyk.iir@gmail.com, ORCID ID: 0009-0007-1219-2571**магістр, Навчально-науковий інститут міжнародних відносин**Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННИХ РИЗИКІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ПОСТКОНФЛІКТНИХ ЕКОНОМІК

Анотація. У статті досліджено трансформацію процесів залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України під впливом воєнних ризиків та узагальнено досвід постконфліктних економік щодо відновлення міжнародного руху капіталу. Показано, що повномасштабна війна змінила не лише обсяг, а й природу інвестиційних потоків: переважна частина зафіксованих надходжень має характер реінвестованих доходів компаній, які працювали в Україні до 2022 року, тоді як приплив капіталу від нових інвесторів залишається мінімальним. Проаналізовано динаміку та структуру прямих іноземних інвестицій за 2021–2025 роки, виявлено зміщення інвестиційної активності на користь фінансового сектору, торгівлі та інформаційних технологій за одночасного скорочення вкладень у промисловість, а також надмірну регіональну концентрацію надходжень. Систематизовано дворівневу архітектуру страхування воєнних ризиків, що сформувалася в Україні протягом 2023–2026 років: багатосторонній рівень, представлений гарантійними інструментами Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій на основі трастового фонду SURE, та національний рівень, який охоплює страхування інвестицій Експортно-кредитним агентством і державний механізм часткової компенсації воєнних збитків та страхових премій. На основі порівняльного аналізу досвіду Грузії, країн Західних Балкан та Ізраїлю обґрунтовано, що страхування воєнних ризиків здатне звузити, але не усунути безпековий дисконт, а стійке відновлення інвестицій потребує поєднання безпекових гарантій, інституційних реформ і переходу від тимчасових програм до постійного інституту компенсації воєнних збитків. Окрему увагу приділено обмеженням чинних національних механізмів, зокрема низьким лімітам компенсацій, виключенню з покриття територій активних бойових дій та недостатній капіталізації Експортно-кредитного агентства. Запропоновано напрями інвестиційної політики держави на воєнний та повоєнний періоди, зокрема щодо капіталізації національної системи страхування воєнних ризиків, інтеграції страхових інструментів з реформами прозорості та підзвітності у межах європейської інтеграції, секторального таргетування підтримки та підвищення структурної прозорості інвестиційної статистики.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції; воєнні ризики; страхування воєнних ризиків; постконфліктне відновлення; інвестиційний клімат; міжнародний рух капіталу; повоєнна відбудова економіки.

Hozhyk Mark

mgozhyk.iir@gmail.com, ORCID ID: 0009-0007-1219-2571

Master's degree student,

*Educational and Scientific Institute of International Relations of the
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv*

FOREIGN DIRECT INVESTMENT UNDER WAR RISKS: THE EXPERIENCE OF UKRAINE AND OTHER POST-CONFLICT ECONOMIES

Abstract. *The article examines how war risks reshape the inflow of foreign direct investment into economies exposed to large-scale armed conflict, focusing on Ukraine and drawing on the experience of other economies that have gone through wars and periods of post-conflict recovery. The relevance of the study stems from the unprecedented scale of destruction caused by the full-scale invasion and from the fact that the officially recorded recovery of investment inflows conceals a deep structural problem, namely the near absence of new foreign investors and the dominance of reinvested earnings generated under capital controls. Understanding this problem is essential for the design of public policy, because conventional instruments for improving the investment climate address regulatory and institutional barriers, while the binding constraint for investors during wartime is a category of risk that private insurance markets refuse to cover. The purpose of the article is to identify the channels through which war risks transform foreign direct investment flows, to systematize the multilateral and national instruments of war risk insurance and loss compensation that have emerged in Ukraine, and to substantiate policy directions for restoring the investment function of the economy during the war and in the post-war period. The methodological basis of the research combines statistical analysis of balance-of-payments data, institutional analysis of the legal acts establishing insurance and compensation mechanisms, and a comparative case study of economies that faced armed conflicts of different intensity and duration. Particular attention is paid to the design of risk-sharing arrangements between the state, international financial institutions, donors and private reinsurers, to the sequencing of security guarantees and institutional reforms, and to the lessons that the compensation systems of other countries offer for building a permanent national institution of war risk insurance in Ukraine. The findings of the article are relevant for policymakers, international financial institutions and researchers of international capital movements in fragile and conflict-affected settings.*

Keywords: foreign direct investment; war risks; war risk insurance; post-conflict recovery; investment climate; international capital movement; post-war reconstruction.

JEL Classification: F21, F23, F51, G22, H56

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2026-49-4>

Постановка проблеми. Збройні конфлікти залишаються одним із найпотужніших чинників деформації міжнародного руху капіталу. Згідно з даними ЮНКТАД, глобальні потоки прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ) у 2024 р. скоротилися на 11%, і саме геополітична напруженість та регіональні конфлікти віднесено до головних причин песимістичних інвестиційних очікувань [1, с. 2]. Для України це питання має не кон'юнктурний, а екзистенційний вимір. За п'ятою спільною оцінкою збитків і потреб (RDNA5), підготовленою Групою Світового банку, Урядом України, Європейською комісією та ООН,

прямі збитки від російської агресії станом на кінець 2025 р. досягли 195,1 млрд дол. США, а сукупні потреби відновлення на десятирічний горизонт оцінено у 587,7 млрд дол., що майже втричі перевищує річний ВВП країни [2]. Публічні фінанси та донорська допомога за жодного реалістичного сценарію не покривають потреб такого масштабу, тому мобілізація приватного, насамперед іноземного, капіталу перетворюється на центральну умову відбудови.

Водночас офіційна статистика фіксує парадоксальну картину. Чистий приплив ПІІ в Україну, який у 2021 р. становив

7,32 млрд дол., після шокового падіння 2022 р. частково відновився, проте у 2024 р. дорівнював лише 3,5 млрд дол., а у 2025 р. скоротився до 2,6 млрд дол. [3]. За зовні прийнятними сумами приховується структурна проблема – майже повна відсутність нових інвесторів та домінування реінвестованих доходів компаній, які увійшли на ринок до повномасштабного вторгнення. Ключовою перешкодою є воєнні ризики, які приватний страховий ринок відмовляється покривати, а класичні інструменти поліпшення інвестиційного клімату на них не впливають. Відтак наукова і практична проблема полягає у визначенні того, яка архітектура розподілу воєнних ризиків між державою, міжнародними фінансовими організаціями та приватним сектором здатна відновити інвестиційну функцію економіки як під час війни, так і на постконфліктному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вплив політичних та безпекових ризиків на міжнародний рух капіталу є предметом численних емпіричних досліджень. М. Busse та С. Hefeker на панельних даних 83 країн, що розвиваються, показали, що урядова стабільність, внутрішні й зовнішні конфлікти та якість базових інститутів належать до найвагоміших детермінант припливу ПІІ [4, с. 398]. Р. Collier та А. Hoeffler обґрунтували існування «постконфліктного вікна» – періоду прискореного надолужувального зростання у перше повоєнне десятиліття, ефективність якого критично залежить від послідовності економічної політики [5, с. 1127]. Р. J. Moore на вибірці постконфліктних періодів 1970–2008 рр. встановив, що інформаційна прозорість і підзвітність уряду прискорюють відновлення ПІІ, тоді як великі обсяги міжнародної допомоги, всупереч інтуїції, корелюють із повільнішим відновленням приватних інвестицій, оскільки слугують для інвесторів сигналом непридатності середовища для комерційного капіталу [6, с. 456]. D. Bak, H. Lee та G. Biglaiser на даних внутрішньодержавних конфліктів 1970–2019 рр. довели, що постконфліктні ПІІ прискорюють економічну реконструкцію і опосередковано знижують імовірність рецидиву конфлікту, тобто виконують і миробудівну функцію [7, с. 2]. Досвід повоєнної трансформації Західних Балкан узагальнено у праці S. Estrin та M. Uvalic, які показали, що навіть після завершення воєн 1990-х років регіон стабільно отримував менше ПІІ, ніж

країни Центральної Європи, з урахуванням розміру ринків, відстані та інших гравітаційних чинників [8, с. 283].

Українська наукова думка активно реагує на виклики воєнного періоду. В. В. Варцаба проаналізувала тенденції залучення ПІІ та чинники інвестиційної привабливості України в умовах війни і повоєнного відновлення [9, с. 202]. М. Хедегаард, Л. Гриценко та Л. Деркач на основі кореляційно-регресійного аналізу даних 2013–2023 рр. визначили ключові фактори волатильності інвестиційних потоків та підтвердили визначальний вплив політичної нестабільності й бойових дій [10, с. 338].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний обсяг публікацій, більшість вітчизняних праць зосереджена на описі динаміки ПІІ та формулюванні загальних рекомендацій щодо поліпшення інвестиційного клімату. Поза системним розглядом залишаються щонайменше три аспекти. По-перше, операційна архітектура страхування воєнних ризиків, яка фактично сформувалася в Україні протягом 2023–2026 рр. – від розширення мандата Експортно-кредитного агентства до державного механізму компенсації збитків і страхових премій – досі не отримала цілісної наукової систематизації. По-друге, українські механізми майже не зіставляються з інституційними моделями інших економік, що пережили війни, зокрема з постійним компенсаційним фондом Ізраїлю, який десятиліттями підтримує інвестиційну безперервність в умовах повторюваних конфліктів. По-третє, недооціненою залишається проблема структурної якості інвестиційної статистики: реінвестовані доходи в умовах валютних обмежень маскують фактичну відсутність нового капіталу, що спотворює висновки для економічної політики.

Постановка завдання. Мета статті – визначити канали впливу воєнних ризиків на потоки прямих іноземних інвестицій в Україну, систематизувати багатосторонні та національні інструменти страхування воєнних ризиків і компенсації збитків, а також обґрунтувати напрями політики відновлення інвестиційної функції економіки з урахуванням досвіду постконфліктних економік. Для досягнення мети використано статистичний аналіз даних платіжного балансу Національного банку України та ЮНКТАД, інституційний

аналіз нормативно-правових актів України, порівняльний аналіз кейсів постконфліктного відновлення інвестицій (Грузія, країни Західних Балкан, Ізраїль) та елементи картування регуляторного ландшафту страхування воєнних ризиків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну після лютого 2022 р. свідчить про істотну трансформацію інвестиційних процесів. Якщо у 2021 р. чистий приплив ПІІ становив 7,32 млрд дол., то після початку повномасштабної збройної агресії РФ у першому кварталі 2022 р. було зафіксовано чистий відплив капіталу. Надалі спостерігалось поступове відновлення інвестиційної активності: у 2024 р. чистий приплив ПІІ становив 3,5 млрд дол., тоді як у 2025 р. – 2,6 млрд дол., що на 25,6 % менше порівняно з попереднім роком [3]. Водночас накопичений обсяг прямих іноземних інвестицій на кінець 2024 р. скоротився до 54,6 млрд дол., що приблизно на 17 % менше від довоєнного рівня 2021 р. [3].

Разом із тим наведені статистичні показники потребують комплексної оцінки. За даними Національного банку України, близько 72 % припливу ПІІ у 2024 р. забезпечували реінвестовані доходи компаній, які вже здійснювали діяльність в Україні [3]. Така структура інвестицій значною мірою зумовлена дією валютних обмежень, запроваджених Національним банком України, які тривалий час обмежували можливість репатріації дивідендів. У зв'язку з цим значна частина зафіксованого припливу інвестицій не відображає залучення нового іноземного капіталу, а є наслідком вимушеного накопичення прибутку всередині країни. Це свідчить про збереження діяльності іноземних інвесторів на українському ринку, однак не може розглядатися як безумовний показник активізації нових інвестиційних процесів.

Структура прямих іноземних інвестицій також зазнала істотних змін. Після 2022 р. основний обсяг іноземного капіталу був зосереджений у фінансовому секторі, насамперед у банківській системі, тоді як частка промисловості у загальному обсязі інвестицій скоротилася. Водночас відносно вищу інвестиційну привабливість зберегли сфера торгівлі та інформаційних технологій, діяльність яких меншою мірою залежить від використання значних матеріальних активів. Аналогічні зміни простежуються і на регіональному

рівні. За період повномасштабної війни приріст накопичених ПІІ було зафіксовано лише у Черкаській, Івано-Франківській, Чернігівській та Київській областях, при цьому найбільший внесок у таку динаміку забезпечило сільське господарство [11].

Порівняльний аналіз досвіду інших держав, які зазнали збройних конфліктів, дає можливість визначити закономірності відновлення інвестиційної активності в умовах безпекових ризиків. Так, у Грузії у 2007 р. чистий приплив ПІІ досягав 17,2 % ВВП, що значною мірою було результатом масштабних реформ, спрямованих на покращення бізнес-клімату. Проте збройний конфлікт 2008 р. у поєднанні зі світовою фінансовою кризою призвів до різкого скорочення інвестиційних потоків та економічної активності. Відновлення припливу іноземного капіталу розпочалося лише у 2010 р. за суттєвої підтримки міжнародної фінансової допомоги, обсяг якої перевищив 4,5 млрд дол. [12]. Зазначений досвід свідчить, що навіть комплексні реформи інвестиційного середовища не здатні компенсувати негативний вплив безпекових ризиків, які залишаються одним із ключових чинників інвестиційних рішень.

Не менш показовим є досвід держав Західних Балкан. Значні обсяги прямих іноземних інвестицій були залучені переважно після досягнення політичної стабілізації, а їх основним джерелом стала приватизація державних активів. Водночас навіть за таких умов фактичний обсяг інвестицій залишався нижчим від потенційного рівня, прогнозованого економічними моделями, а позитивний вплив іноземного капіталу на технологічний розвиток виявився обмеженим [8, с. 301]. Інший підхід демонструє досвід Ізраїлю, де тривале існування безпекових ризиків супроводжується формуванням спеціальних механізмів їх інституційного компенсування. Зокрема, ще у 1961 р. було створено компенсаційний фонд, діяльність якого регулюється Законом про податок на майно і компенсаційний фонд. Відповідно до його положень держава забезпечує відшкодування як прямих збитків майну, завданих воєнними діями, так і окремих непрямих втрат суб'єктів господарювання, а право на компенсацію поширюється також на іноземних власників активів [13]. Це свідчить, що одним із визначальних чинників підтримання інвестиційної активності в умовах тривалих безпекових ризиків є не їх повне

усунення, а формування стабільних і передбачуваних механізмів розподілу та компенсації відповідних ризиків.

Протягом 2023–2026 рр. в Україні сформувалася система страхування воєнних ризиків, яка функціонує на двох взаємопов'язаних рівнях – міжнародному та національному.

Міжнародний рівень представлений насамперед механізмами Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій (MIGA) Групи Світового банку, яке після скорочення присутності приватних страховиків стало одним із ключових суб'єктів надання страхового покриття політичних і воєнних ризиків для іноземних інвесторів в Україні. Важливу роль у розвитку цього механізму відіграє створений у 2023 р. трастовий фонд підтримки відбудови та економіки України (Support for Ukraine's Reconstruction and Economy Trust Fund, SURE TF), який поєднує донорське фінансування з гарантійними можливостями MIGA та забезпечує надання страхового покриття за умов обмеженої місткості комерційного страхового ринку [14]. За інформацією MIGA, з лютого 2022 р. агентством було видано гарантії на суму 561 млн дол. США, при цьому для їх забезпечення використано близько 104 млн дол. донорських ресурсів. Механізм також передбачає можливість перестрахування до 58 % виданих гарантій на приватному та публічному ринках, що дає змогу суттєво знизити рівень ризику для інвесторів [15]. Подальший розвиток цього напрямку було підтверджено під час Конференції з питань відновлення України (URC-2025), де MIGA оголосило про надання нових гарантій на суму 185 млн євро для підтримки банківського сектору із залученням механізмів приватного перестрахування [16].

Національний рівень страхування воєнних ризиків сформувався шляхом поступового розширення нормативно-правової бази та запровадження спеціалізованих фінансових інструментів. Законом України № 3497-IX, який набрав чинності 1 січня 2024 р., мандат Експортно-кредитного агентства було розширено шляхом надання йому повноважень щодо страхування та перестрахування прямих інвестицій в Україну від воєнних і політичних ризиків [17]. У межах реалізації зазначених повноважень Експортно-кредитне агентство запровадило страхування прямих інвестицій для інвесторів, які володіють не менше ніж 10 % корпоративних прав у експортно орієн-

тованих підприємствах, а також страхування інвестиційних кредитів, що надаються банками. Водночас початкові масштаби реалізації цих механізмів залишалися обмеженими, про що свідчить укладення першого договору страхування щодо кредиту на суму 9 млн грн [18].

Подальший розвиток національної системи відбувся після прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2025 р. № 1541, якою з 1 січня 2026 р. було запроваджено два взаємодоповнювальні механізми державної підтримки. Перший передбачає компенсацію збитків підприємствам, що здійснюють діяльність у прифронтових регіонах, другий – компенсацію частини страхової премії для суб'єктів господарювання на всій території України. Відповідно до зазначеного механізму держава компенсує частину страхового платежу, що перевищує 1 % страхової премії, у межах 1 млн грн за одним договором страхування [19]. Крім того, у січні 2026 р. сферу страхового покриття було розширено шляхом включення виробничого обладнання, а також збитків, завданих безпілотними літальними апаратами та їх уламками. Одночасно було спрощено процедуру укладення договорів страхування шляхом скасування вимоги щодо проведення попередньої оцінки майна на етапі подання заявки [20].

Таким чином, сучасна система страхування воєнних ризиків в Україні поєднує міжнародні гарантійні механізми із національними інструментами державної підтримки. Незважаючи на поступове розширення страхового покриття, масштаби його застосування поки що залишаються обмеженими порівняно з потенційними потребами повоєнного відновлення та залучення прямих іноземних інвестицій. Порівняльну характеристику основних механізмів страхування воєнних ризиків наведено в табл. 1.

Оцінка сучасної системи страхування воєнних ризиків в Україні свідчить про наявність як суттєвих переваг, так і обмежень її функціонування. На міжнародному рівні ключовою особливістю є використання механізму фінансового левелінгу, за якого донорські ресурси поєднуються із приватним перестрахуванням, що дає змогу збільшити обсяг страхового покриття за умов обмежених бюджетних ресурсів. Зокрема, оголошене під час Конференції з питань відновлення України (URC-2025) співвідношення публічного та

Таблиця 1

Інструменти страхування та компенсації воєнних ризиків для інвесторів

Інструмент	Рівень	Механізм покриття	Ключові параметри
Гарантії MIGA на основі трастового фонду SURE	багатосторонній	політико-ризикове страхування; поєднання донорського капіталу з гарантійною спроможністю MIGA та приватним перестрахуванням	561 млн дол. гарантій при близько 104 млн дол. донорських коштів; перестрахування до 58% гарантій; зняття з інвестора до 75% ризику [14; 15]
Страхування інвестицій ЕКА (Закон № 3497-IX)	національний	страхування прямих інвестицій (частка від 10% корпоративних прав) та інвестиційних кредитів в експортоорієнтовані проєкти	чинний з 01.01.2024; покриття не поширюється на території активних бойових дій [17; 18]
Механізм постанови КМУ № 1541	національний	пряма компенсація збитків у прифронтових регіонах; компенсація частини страхової премії понад тариф 1%	діє з 01.01.2026; ліміт 1 млн грн за договором; включає обладнання та шкоду від уламків дронів [19; 20]
Компенсаційний фонд Ізраїлю	національний (порівняльна модель)	постійний державний фонд компенсації прямої та непрямой шкоди від воєнних дій	діє з 1961 р.; адмініструється податковою службою; поширюється також на нерезидентів [13]

Джерело: складено автором за [13–20]

приватного фінансування на рівні 1:3,7 свідчить про поступове відновлення участі приватного страхового сектору у покритті воєнних ризиків [16]. Водночас діяльність MIGA наразі зосереджена переважно на підтримці фінансового сектору та забезпеченні безперервності діяльності вже наявних інвесторів, тоді як масштабне страхування нових інвестиційних проєктів у реальному секторі економіки пов'язується із подальшою стабілізацією безпекової ситуації [14].

Національна система страхування воєнних ризиків також перебуває на етапі розвитку. Чинні механізми державної підтримки створюють необхідні передумови для страхування інвестицій, однак їх практичне застосування обмежується як фінансовими можливостями держави, так і особливостями нормативно-правового регулювання. Зокрема, встановлений максимальний розмір компенсації страхової премії не відповідає масштабам значних промислових інвестиційних проєктів та орієнтований переважно на підтримку малого і середнього підприємництва [19]. Крім того, виключення територій активних бойових дій із програм страхового покриття та обмежені можливості Експортно-кредитного агентства щодо капіталізації і перестрахування звужують сферу застосування відповідних механізмів

[18]. За таких умов подальший розвиток національної системи страхування має передбачати поступове збільшення ролі ринкових механізмів поряд із зменшенням залежності від міжнародної донорської підтримки, що сприятиме підвищенню її довгострокової фінансової стійкості [6, с. 470].

Порівняльний аналіз міжнародного досвіду підтверджує, що ефективність механізмів страхування воєнних ризиків безпосередньо залежить від загального рівня безпекової та інституційної стабільності. Досвід Грузії та держав Західних Балкан свідчить, що навіть за наявності спеціальних механізмів підтримки масштабне відновлення припливу прямих іноземних інвестицій, як правило, відбувається лише після стабілізації безпекової ситуації [8, с. 301; 12]. Водночас функціонування страхових і компенсаційних механізмів уже на етапі активної фази конфлікту має важливе практичне значення, оскільки сприяє збереженню діяльності чинних інвесторів, підтриманню виробничих і експортних ланцюгів, а також формуванню інвестиційного портфеля для повоєнного відновлення. Крім того, результати окремих досліджень свідчать про позитивний взаємозв'язок між відновленням інвестиційної активності та зниженням ризику повторної ескалації конфлікту [7, с. 15].

Наведений аналіз дає підстави визначити основні напрями подальшого вдосконалення державної політики у сфері страхування воєнних ризиків. До них належать створення постійного механізму компенсації воєнних збитків, подальша капіталізація Експортно-кредитного агентства та розвиток системи перестрахування, інтеграція механізмів страхування із реформами у сфері верховенства права, прозорості та підзвітності в межах процесу європейської інтеграції, удосконалення статистичного обліку прямих іноземних інвестицій, а також концентрація державної підтримки на секторах економіки, що демонструють найбільшу стійкість до воєнних ризиків.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що повномасштабна збройна агресія Російської Федерації спричинила не лише скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну, а й істотну зміну їх структури. Аналіз статистичних даних свідчить, що відновлення припливу іноземного капіталу після 2022 р. значною мірою забезпечувалося реінвестованими доходами вже присутніх в Україні компаній, тоді як обсяги нового акціонерного капіталу залишаються обмеженими.

Порівняльний аналіз міжнародного досвіду підтвердив визначальний вплив безпечового чинника на інвестиційну активність у постконфліктних державах. Водночас досвід Грузії, держав Західних Балкан та Ізраїлю засвідчує, що інституційні механізми страхування та компенсації воєнних ризиків можуть істотно пом'якшувати негативний вплив безпечової невизначеності та сприяти швидшому відновленню інвестиційної діяльності.

Встановлено, що протягом 2023–2026 рр. в Україні сформувалася дворівнева система страхування воєнних ризиків, яка поєднує міжнародні гарантійні механізми та національні інструменти державної підтримки. Разом із тим її подальший розвиток потребує розширення фінансової спроможності, удосконалення нормативно-правового регулювання та поступового залучення приватного страхового капіталу.

Перспективними напрямами подальших досліджень є кількісна оцінка ефективності механізмів страхування воєнних ризиків щодо залучення прямих іноземних інвестицій, а також дослідження їх ролі у формуванні моделі повного економічного відновлення України.

ЛІТЕРАТУРА

1. World Investment Report 2025: International investment in the digital economy / UNCTAD. Geneva : United Nations, 2025. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2025_en.pdf (дата звернення: 29.06.2026).
2. Ukraine Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022 – December 2025 / World Bank Group, Government of Ukraine, European Commission, United Nations. Washington, 2026. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/c52d910e-e4f9-4bcd-9257-6867bdd89dd4> (дата звернення: 01.07.2026).
3. Статистика зовнішнього сектору / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 05.07.2026).
4. Busse M., Hefeker C. Political risk, institutions and foreign direct investment. *European Journal of Political Economy*. 2007. Vol. 23. № 2. P. 397–415.
5. Collier P., Hoeffler A. Aid, policy and growth in post-conflict societies. *European Economic Review*. 2004. Vol. 48. № 5. P. 1125–1145.
6. Moore R. J. Emerging from war: Public policy and patterns of foreign direct investment recovery in postwar environments. *Journal of International Business Policy*. 2021. Vol. 4. № 4. P. 455–475. DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-020-00084-4>.
7. Bak D., Lee H., Biglaiser G. The Role of Foreign Direct Investment in Post-Conflict Economic Recovery and Peace-Building. *Foreign Policy Analysis*. 2025. Vol. 21. № 1. P. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.1093/fpa/orae032>.
8. Estrin S., Uvalic M. FDI into transition economies: Are the Balkans different? *Economics of Transition*. 2014. Vol. 22. № 2. P. 281–312.
9. Варцаба В. В. Прямі іноземні інвестиції в Україні: воєнний контекст. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2024. Вип. 1(63). С. 201–209. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).201-209](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).201-209).
10. Хедегаард М., Гриценко Л., Деркач Л. Прямі іноземні інвестиції в Україні: шлях до стійкості. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2025. Т. 1. № 60. С. 337–356. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcscptp.1.60.2025.4638>.
11. Прямі іноземні інвестиції у регіони України за час повномасштабного вторгнення / Інститут аналітики та адвокатури. 2025. URL: <https://iaa.org.ua/portfolio/foreign-direct-investment-in-the-regions-of-ukraine-during-the-full-scale-invasion/> (дата звернення: 30.06.2026).
12. Georgia and the Global Economic Crisis / Foreign Policy Research Institute. URL: <https://www.fpri.org/research/eurasia/recent-findings/georgia-global-econ-crisis/> (дата звернення: 28.06.2026).

13. Compensation Fund / *Israel Tax Authority*. URL: https://www.gov.il/en/departments/topics/compensation_fund/govil-landing-page (дата звернення: 01.07.2026).

14. Support for Ukraine's Reconstruction and Economy Trust Fund (SURE TF) / *Multilateral Investment Guarantee Agency*. URL: <https://miga.org/support-ukraines-reconstruction-and-economy-trust-fund-sure-tf> (дата звернення: 04.07.2026).

15. World Bank Group Donor Financing Mechanisms for Supporting Ukraine / *The World Bank*. 2026. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-group-donor-financing-mechanisms-for-supporting-ukraine> (дата звернення: 04.07.2026).

16. MIGA застрахувала 185 млн євро інвестицій міжнародних банків у дочірні структури в Україні / *Кабінет Міністрів України*. 2025. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/miga-zastrakhuvala-185-mln-investytsii-mizhnarodnykh-bankiv-u-dochirni-struktury-v-ukraini> (дата звернення: 29.06.2026).

17. Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків : Закон України від 22 листопада 2023 р. № 3497-IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-IX> (дата звернення: 30.06.2026).

18. ЕКА підписало перший договір страхування інвестиційного кредиту від воєнних ризиків / *Експортно-кредитне агентство*. 2024. URL: <https://eca.gov.ua/pershyj-dogovir-strahuvannya-investytsijnogo-kredytu-vid-voennykh-ryzykiv/> (дата звернення: 03.07.2026).

19. Деякі питання надання часткової компенсації вартості майна суб'єктів господарювання, знищеного чи пошкодженого внаслідок збройної агресії Російської Федерації, а також часткової компенсації страхових премій за договорами страхування від воєнних ризиків : *Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2025 р. № 1541*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1541-2025-p> (дата звернення: 05.07.2026).

20. Уряд розширив програму страхування від воєнних ризиків / *Кабінет Міністрів України*. 2026. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-rozshyruv-prohramu-strakhuvannia-vid-voennykh-ryzykiv> (дата звернення: 05.07.2026).

REFERENCES

1. *UNCTAD* (2025). World Investment Report 2025: International investment in the digital economy. Geneva: United Nations. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2025_en.pdf (accessed 29.06.2026).

2. *World Bank Group, Government of Ukraine, European Commission, United Nations*

(2026). Ukraine Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022 – December 2025. Washington. Available at: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/c52d910e-e4f9-4bcd-9257-6867bd-d89dd4> (accessed 01.07.2026).

3. *National Bank of Ukraine* (2026). Statystyka zovnishnoho sektoru [External sector statistics]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (accessed 05.07.2026). (in Ukrainian)

4. Busse M., Hefeker C. (2007). Political risk, institutions and foreign direct investment. *European Journal of Political Economy*, vol. 23, no. 2, pp. 397–415.

5. Collier P., Hoeffler A. (2004). Aid, policy and growth in post-conflict societies. *European Economic Review*, vol. 48, no. 5, pp. 1125–1145.

6. Moore R. J. (2021). Emerging from war: Public policy and patterns of foreign direct investment recovery in postwar environments. *Journal of International Business Policy*, vol. 4, no. 4, pp. 455–475. DOI: <https://doi.org/10.1057/s42214-020-00084-4>.

7. Bak D., Lee H., Biglaiser G. (2025). The Role of Foreign Direct Investment in Post-Conflict Economic Recovery and Peace-Building. *Foreign Policy Analysis*, vol. 21, no. 1, pp. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.1093/fpa/orae032>.

8. Estrin S., Uvalic M. (2014). FDI into transition economies: Are the Balkans different? *Economics of Transition*, vol. 22, no. 2, pp. 281–312.

9. Vartsaba V. V. (2024). Priami inozemni investytsii v Ukraini: voiennyi kontekst [Foreign direct investment in Ukraine: military context]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya "Ekonomika"*, no. 1(63), pp. 201–209. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).201-209](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).201-209). (in Ukrainian)

10. Hedegaard M., Hrytsenko L., Derkach L. (2025). Priami inozemni investytsii v Ukraini: shliakh do stiihosti [Foreign direct investment in Ukraine: the path to resilience]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*, vol. 1, no. 60, pp. 337–356. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4638>. (in Ukrainian)

11. *Institute of Analytics and Advocacy* (2025). Priami inozemni investytsii u rehiony Ukrainy za chas povnomasshtabnoho vtorhnennia [Foreign direct investment in the regions of Ukraine during the full-scale invasion]. Available at: <https://iaa.org.ua/portfolio/foreign-direct-investment-in-the-regions-of-ukraine-during-the-full-scale-invasion/> (accessed 30.06.2026). (in Ukrainian)

12. *Foreign Policy Research Institute* (2013). Georgia and the Global Economic Crisis. Available at: <https://fpri.org/research/eurasia/recent-findings/georgia-global-econ-crisis/> (accessed 28.06.2026).

13. *Israel Tax Authority* (2026). Compensation Fund. Available at: https://gov.il/en/departments/topics/compensation_fund/govil-landing-page (accessed 01.07.2026).

14. *Multilateral Investment Guarantee Agency* (2026). Support for Ukraine's Reconstruction and Economy Trust Fund (SURE TF). Available at: <https://www.miga.org/support-ukraines-reconstruction-and-economy-trust-fund-sure-tf> (accessed 04.07.2026).

15. *The World Bank* (2026). World Bank Group Donor Financing Mechanisms for Supporting Ukraine. Available at: <https://worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-group-donor-financing-mechanisms-for-supporting-ukraine> (accessed 04.07.2026).

16. *Cabinet of Ministers of Ukraine* (2025). MIGA zastrakhuvala 185 mln yevro investytsii mizhnarodnykh bankiv u dochirni struktury v Ukraini [MIGA insured EUR 185 million of investments by international banks in subsidiaries in Ukraine]. Available at: <https://kmu.gov.ua/en/news/miga-zastrakhuvala-185-mln-investytsii-mizhnarodnykh-bankiv-u-dochirni-struktury-v-ukraini> (accessed 29.06.2026). (in Ukrainian)

17. *Verkhovna Rada of Ukraine* (2023). Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro finansovi mekhanizmy stymuliuvannia eksportnoi diialnosti" shchodo strakhuvannia investytsii v Ukraini vid voiennykh ryzykiv: Zakon Ukrainy vid 22.11.2023 № 3497-IX [On amendments to the Law of Ukraine "On financial mechanisms for stimulating export

activity" concerning insurance of investments in Ukraine against war risks: Law of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-IX> (accessed 30.06.2026). (in Ukrainian)

18. *Export Credit Agency of Ukraine* (2024). EKA pidpysalo pershyi dohovir strakhuvannia investytsiinoho kredytu vid voiennykh ryzykiv [ECA signed the first contract of investment loan insurance against war risks]. Available at: <https://eca.gov.ua/pershyj-dogovir-strahuvannya-investytsijnogo-kredytu-vid-voiennykh-ryzykiv/> (accessed 03.07.2026). (in Ukrainian)

19. *Cabinet of Ministers of Ukraine* (2025). Deiaki pytannia nadannia chastkovoi kompensatsii vartosti maina subiektiv hospodariuvannia, znyshchenoho chy poshkodzhenooho vnaslidok zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii, a takozh chastkovoi kompensatsii strakhovykh premii za dohovoramy strakhuvannia vid voiennykh ryzykiv: Postanova vid 28.11.2025 № 1541 [Certain issues of providing partial compensation for the value of destroyed or damaged business property and partial compensation of war risk insurance premiums: Resolution No. 1541]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1541-2025-п> (accessed 05.07.2026). (in Ukrainian)

20. *Cabinet of Ministers of Ukraine* (2026). Uriad rozshyryv prohramu strakhuvannia vid voiennykh ryzykiv [The Government has expanded the war risk insurance programme]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-rozshyryv-prohramu-strakhuvannia-vid-voiennykh-ryzykiv> (accessed 05.07.2026). (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 07.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 04.08.2026

Дата публікації статті: 20.08.2026